

Complexnummer: 469330

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Johan Willem Friso Kazerne

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

469331, 469332, 469333, 469334, 469335

Woonplaats

Assen

Gemeente

Assen

Provincie

Drenthe

Locatie van het hoofdoject

Assen, BY Witterstraat 126

Complexomschrijving

Inleiding

Complex van de Johan Willem Friso KAZERNE, bestaande uit de eind 19e-eeuwse/vroeg 20e-eeuws kazernegebouwen WILHELMINA (1893), EMMA (1894/1895) en HENDRIK (1904/1905), een BUREEL annex GYMNASTIEKGEBOUW (1910) en twee SCHILDWACHTHUISJES (1893) met aan weerszijden ijzeren HEKKEN. De naam Johan Willem Frisokazerne is van recenter datum. Hoewel Assen al sinds 1841 aan een detachement militairen onderdak bood werd de stad pas in 1881 officieel aangewezen als garnizoensstad waartoe zij twee bataljons van de infanterie kreeg toegewezen. Het terrein van de kazerne werd aangelegd op de daarvoor aangekochte voormalige 'Klapkampen' tussen de Witterstraat en de Vaart ZZ. Het eerste kazernegebouw, de 'Wilhelmina', kwam in 1893 gereed, de 'Emma' volgde in 1895 (1894 volgens de datumsteen). Toen in 1903 een derde bataljon naar Assen kwam werd het kazernecomplex in 1905 (1904 volgens gevelsteen) uitgebreid met de 'Hendrik'. Op het terrein werden tevens diverse bijgebouwen geplaatst, zoals een hospitaal, een bureel annex gymnastiekgebouw, een manege, officierswoningen etc., maar een groot deel daarvan is inmiddels gesloopt.

Omschrijving.

De drie grote kazernegebouwen zijn gebouwd als legeringsgebouwen in de stijl van de Hollandse neo-renaissance en zijn rijkelijk voorzien van natuurstenen details. De 'Wilhelmina' en de 'Emma' zijn identiek qua formaat, gevelopbouw en detaillering. Ook de 'Hendrik' komt in grote lijnen overeen met de twee andere kazernegebouwen, maar is kleiner. De hekken en de schildwachthuisjes zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarschijnlijk geplaatst in de bouwtijd van de 'Wilhelmina' (1893) en lopen voorlangs de genoemde legeringsgebouwen van het complex en behoren in alle opzichten tot het kazernecomplex. Het in bijpassende trant gebouwde bureel annex gymnastiekgebouw is omstreeks 1910 gebouwd, ligt zeer markant op de oorspronkelijke middenas van het kazerneterrein en neemt daarmee stedenbouwkundig een belangrijke plaats in. Aangezien de 'Wilhelmina' en de 'Emma' vrijwel even groot zijn en indientiek zijn vorm gegeven wordt bij de afzonderlijke objectomschrijvingen uitgegaan van een en dezelfde omschrijving. Bij de omschrijving van de kleinere maar in dezelfde stijl vormgegeven 'Hendrik' wordt naar de uitvoerige omschrijving van de 'Wilhelmina' en verwezen.

Waardering

De zeer karakteristieke kazernegebouwen 'Emma', 'Wilhelmina' en 'Hendrik', het bureelgebouw annex gymnastiekzaal alsmede de bijbehorende hekken en schildwachthuisjes zijn vanwege de gaafheid, hun stilistische zuiverheid en typologische zeldzaamheid van (grote) architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde. De beeldbepalende gebouwen zijn tevens van belang voor de sociaal-economische geschiedenis en de historie van Assen als garnizoensstad. De kazernegebouwen vormen samen met het bureelgebouw annex gymnastiekzaal en de hekken met schildwachthuisjes een bijzonder complex met een evidente samenhang tussen de diverse waardevolle complexonderdelen, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het complex maakt tevens deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Monumentnummer*: 469331

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82865/146

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Assen	Assen	Drenthe

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Assen	BY Witterstraat 126

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Assen	P			2103

Omschrijving**

Inleiding

KAZERNEGEBOUW 'WILHELMINA' voorheen geadresseerd Vaart ZZ 153;155;157. Het eerste gebouw dat op het terrein van de Johan Willem Friso Kazerne (de voormalige 'Klapkampen' tussen de Witterstraat en de Vaart ZZ) werd aangelegd is het van 1893 daterende in neo-rennaissance stijl opgetrokken legeringsgebouw 'WILHELMINA'. In 1895 (1894 volgens de datumsteen) verrees rechts hiervan de vrijwel identiek vormgegeven 'Emma'. De kleinere 'Hendrik' werd in dezelfde stijl en met dezelfde detaillering gebouwd in 1905 (1904 volgens de datumsteen). Aangezien de 'Wilhelmina', de 'Emma' ongeveer even groot zijn en vrijwel identiek zijn vorm gegeven wordt volstaan met een en dezelfde omschrijving.

Omschrijving.

De 'WILHELMINA' en de 'Emma' zijn opgetrokken vanuit een rechthoekige, langwerpige plattegrond met elk vier, loodrecht op de hoofdgebouwen staande dwarsvleugels aan de achterzijde. De gebouwen zijn voorzien van een verdieping onder met bouletpannen gedekte afgeknotte zadeldaken. De lange, 53-assige voorgevels met hardstenen plint zijn rijkelijk voorzien van gevelaccenten in natuursteen en rode verblendsteen en worden geleed door lisenen. De vensters op de begane grond zijn voorzien van hardstenen onderdorpels en zijn getoogd, evenals de bovenlichten van de niet originele deuren in deze bouwlaag (behalve die van de hoofdentree). De gevelopeningen op de verdieping zijn rechtgesloten en voorzien van zandstenen onderdorpels. De vensters en deuren op de begane grond staan onder segmentbogen, die van de verdieping onder strekken, alle met aanzet- en sluitstenen van Bentheimer zandsteen. Het symmetrische linker bouwdeel is opgetrokken in rode verblendsteen en voorzien van lisenen, die zijn geblokt op de begane grond. De drie traveeën brede middenpartij met tuitgevel en dwarskap heeft een zandstenen cordonlijst. De top is voorzien van klimmende segmentboogfriezen, zandstenen deklijsten en een tenant in de tuit, die wordt bekroond door een gebogen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

fronton. Het zoldervenster is een tweelingvenster met rondboog-bovenramen onder een liggende ellipsvormige overspanningsboog. De lisenen (met kroonlijst) aan weerszijden van de middenpartij worden bekroond door beeldhouwde schilddragende leeuwen, die ook voorkomen op de schouders van de andere topgevels. De twee-assige geveldelen links en rechts van de tuitgevel hebben een bakstenen attiek met rondboog-fries. Op de hoeklisenen staan vierkante hoektorentjes met uitkragende kantelen van Bentheimer zandsteen en een invulling van baksteenmozaïeken in de rondboog-spaarvelden. De gevel van het zeventien traveeën brede bakstenen bouwdeel rechts van het vorige is iets terugliggend met in het midden een hoger opgaande, smalle tuitgevel met dwarskap en een entree onder een balkon met rondboogbalustrade en hardstenen consoles. Op het balkon komt een porte brisée uit. Tussen de lisenen (als die van het linker bouwdeel) staan twee of drie vensters per bouwlaag. De zolderverdieping is voorzien van een rondboogvenster, de uitgemetselde rand van de geveltop heeft geprofileerde zandstenen deklijsten en de tuit wordt afgedekt met gebogen frontons. De twee traveeën brede gevelpartijen aan weerszijden van de tuitgevel zijn voorzien van een attiek als van het linker bouwdeel, de drie-assige geveldelen daar links en rechts van worden verlevendigd door diamantkoppen in terugliggende velden van rode verblendsteen. De lisenen aan weerszijden van de vijf traveeën brede middenpartij zijn hoger opgaand met een kussenvormige dekplaat. Het symmetrische centrale gedeelte van de façade is weer van rode verblendsteen en in grote lijnen vergelijkbaar met de linker gevelpartij. De middenpartij hiervan heeft een entree met nieuwe deur binnen een terugliggende omlijsting van rode zandsteen. Het hardstenen balkon wordt gedragen door pilasters en consoles van de zelfde steensoort. Op het balkon komt een brede, rechtgesloten gevelopening met porte brisée uit. Deze staat onder een kroonlijst en een rondboog met in de boogtrommel een zandstenen reliëf met het wapen van Nederland en het opschrift 'Wilhelmina kazerne'. De omlijsting rondom de deuren en het reliëf is een op gecanneleerde pilasters staande profielboog met sluitsteen. De geveltop is enigszins vergelijkbaar met de top van de linker gevelpartij, maar heeft frontons aan alle vier tuitzijden met het jaartal 1893 vermeld in de voorste. De ronde gevelopening in het midden van de geveltop bevatte oorspronkelijk een klok. Dwars op de kap en er door heen lopen brandmuren met smeedijzeren windvanen op de tuiten. De gevelpartijen rechts van het midden zijn de gespiegelde versies van de gevelpartijen links ervan, met dit verschil dat het rechter geveldeel aan weerszijden van de topgevel slechts een in plaats van twee traveeën telt. De rechter kopgevel is symmetrisch met twee vensters per bouwlaag en in het midden een hoog opgaand, waarschijnlijk toegevoegd blind risaliet met rechte beëindiging. De vensters in de achtergevel zijn getoogd onder verblendstenen hanekammen op de begane grond en rechtgesloten onder eveneens verblendstenen strekken op de verdieping. Op de verdieping bevinden zich tevens enkele gietijzeren roosvensters. De geprofileerde gietijzeren dakgoten steunen op smeedijzeren beugels. De achtergevel heeft een uitbouw tussen de twee rechter van de vier dwarsvleugels. De vier verdiepingloze vleugels onder zadeldak zijn voorzien van trasramen, rechtgesloten vensters met hardstenen onderdorpels onder verblendstenen strekken en rechthoekige, gietijzeren ontluchtingsroostertjes onder de gietijzeren, op beugels steunende dakgoten. De symmetrische kopgevels hebben uitkragende daklijsten met hangstijlen en zijn in de buitenste vleugels bovendien voorzien van een roosvenster. Elke kopgevel is voorzien van een recht- gesloten entree met hardstenen stoepje in een spaarveld met korfboog en aan weerszijden een spaarveld met verblendstenen segmentboog. De lange gevels zijn geleed door middel van lisenen met hardstenen kop, waartussen zes- en negen-ruits vensters zijn geplaatst. Tussen de tweede en de derde vleugel, die verder uit elkaar liggen dan de andere, bevond zich oorspronkelijk de overdekte binnenplaats, die was voorzien van een kapconstructie met ijzeren boogspanten. Geheel links aan de achtergevel staat een uitbouwje met verdieping onder lessenaardak. Het is boven het trasraam van gepleisterde baksteen met schijnvoegen en heeft een vierkante hoekpinakel. De linker (oostelijke) kopgevel is een symmetrische tuitgevel met twee vensters per bouwlaag en hoeklisenen die zijn bekroond door uitgekraagde vierkante torentjes met zandstenen kantelen. De top is voorzien van geprofileerde deklijsten. In het midden van de gevel staat een risaliet die overgaat in de tuit, die is voorzien van een vierkante opgemetselde opbouw met boogfrontons.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het zeer karakteristieke kazernegebouw 'Wilhelmina' is van grote architectuurhistorische waarde vanwege de relatieve gaafheid, het materiaalgebruik, de stilistische zuiverheid en typologische zeldzaamheid. Het beeldbepalende gebouw is tevens van waarde voor de sociaal-economische geschiedenis en de historie van Assen als garnizoensstad. De 'Wilhelmina' vormt samen met de 'Emma' en de 'Hendrik', het bureel annex gymnastiekgebouw en de hekken met schildwachthuisjes aan Vaartzijde een bijzonder complex met een evidente samenhang tussen de diverse complexonderdelen, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het kazernegebouw maakt tevens deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 469332

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82865/142

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Assen	Assen	Drenthe

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Assen	BY Witterstraat 126

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Assen	P			2103

*Omschrijving***

Inleiding

KAZERNEGEBOUW 'EMMA' voorheen geadresseerd Vaart ZZ 159;161. Het eerste gebouw dat op het terrein van de Johan Willem Friso Kazerne (de voormalige 'Klapkampen' tussen de Witterstraat en de Vaart ZZ) werd aangelegd is het van 1893 daterende in neo-rennaissance stijl opgetrokken legeringsgebouw 'Wilhelmina'. In 1895 (1894 volgens de datumsteen) verrees rechts hiervan de vrijwel identiek vormgegeven 'EMMA'. De kleinere 'Hendrik' werd in dezelfde stijl en met dezelfde detaillering gebouwd in 1905 (1904 volgens de datumsteen). Aangezien de 'Wilhelmina', de 'Emma' ongeveer even groot zijn en vrijwel indientiek zijn vorm gegeven wordt volstaan met een en dezelfde omschrijving.

Omschrijving.

De 'Wilhelmina' en de 'EMMA' zijn opgetrokken vanuit een rechthoekige, langwerpige plattegrond met elk vier, loodrecht op de hoofdgebouwen staande dwarsvleugels aan de achterzijde. De gebouwen zijn voorzien van een verdieping onder met bouletpannen gedekte afgeknotte zadeldaken. De lange, 53-assige voorgevels met hardstenen plint zijn rijkelijk voorzien van gevelaccenten in natuursteen en rode verblendsteen en worden geleed door lisenen. De vensters op de begane grond zijn voorzien van hardstenen onderdorpels en zijn getoogd, evenals de bovenlichten van de niet originele deuren in deze bouwlaag (behalve die van de hoofdentree). De gevelopeningen op de verdieping zijn rechtgesloten en voorzien van zandstenen onderdorpels. De vensters en deuren op de begane grond staan onder segmentbogen, die van de verdieping onder strekken, alle met aanzet- en sluitstenen van Bentheimer zandsteen. Het symmetrische linker bouwdeel is opgetrokken in rode verblendsteen en voorzien van lisenen, die zijn geblokt op de begane grond. De drie traveeën brede middenpartij met tuitgevel en dwarskap heeft een zandstenen cordonlijst. De top is voorzien van klimmende segmentboogfriezen, zandstenen dekljsten en een tenant in de tuit, die wordt bekroond door een gebogen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

fronton. Het zoldervenster is een tweelingvenster met rondboog-bovenramen onder een liggende ellipsvormige overspanningsboog. De lisenen (met kroonlijst) aan weerszijden van de middenpartij worden bekroond door beeldhouwde schilddragende leeuwen, die ook voorkomen op de schouders van de andere topgevels. De twee-assige geveldelen links en rechts van de tuitgevel hebben een bakstenen attiek met rondboog-fries. Op de hoeklisenen staan vierkante hoektorentjes met uitkragende kantelen van Bentheimer zandsteen en een invulling van baksteenmozaïeken in de rondboog-spaarvelden. De gevel van het zeventien traveeën brede bakstenen bouwdeel rechts van het vorige is iets terugliggend met in het midden een hoger opgaande, smalle tuitgevel met dwarskap en een entree onder een balkon met rondboogbalustrade en hardstenen consoles. Op het balkon komt een porte brisée uit. Tussen de lisenen (als die van het linker bouwdeel) staan twee of drie vensters per bouwlaag. De zolderverdieping is voorzien van een rondboogvenster, de uitgemetselde rand van de geveltop heeft geprofileerde zandstenen deklijsten en de tuit wordt afgedekt met gebogen frontons. De twee traveeën brede gevelpartijen aan weerszijden van de tuitgevel zijn voorzien van een attiek als van het linker bouwdeel, de drie-assige geveldelen daar links en rechts van worden verlevendigd door diamantkoppen in terugliggende velden van rode verblendsteen. De lisenen aan weerszijden van de vijf traveeën brede middenpartij zijn hoger opgaand met een kussenvormige dekplaat. Het symmetrische centrale gedeelte van de façade is weer van rode verblendsteen en in grote lijnen vergelijkbaar met de linker gevelpartij. De middenpartij hiervan heeft een entree met nieuwe deur binnen een terugliggende omlijsting van rode zandsteen. Het hardstenen balkon wordt gedragen door pilasters en consoles van de zelfde steensoort. Op het balkon komt een brede, rechtgesloten gevelopening met porte brisée uit. Deze staat onder een kroonlijst en een rondboog met in de boogtrommel een zandstenen reliëf met het wapen van Nederland en 'Wilhelmina kazerne'. De omlijsting rondom de deuren en het reliëf is een op gecanneleerde pilasters staande profielboog met sluitsteen. De geveltop is enigszins vergelijkbaar met de top van de linker gevelpartij, maar heeft frontons aan alle vier tuitzijden met het jaartal 1893 vermeld in de voorste. De ronde gevelopening in het midden van de geveltop bevatte oorspronkelijk een klok. Dwars op de kap en er door heen lopen brandmuren met smeedijzeren windvanen op de tuiten. De gevelpartijen rechts van het midden zijn de gespiegelde versies van de gevelpartijen links ervan, met dit verschil dat het rechter geveldeel aan weerszijden van de topgevel slechts een in plaats van twee traveeën telt. De rechter kopgevel is symmetrisch met twee vensters per bouwlaag en in het midden een hoog opgaand, waarschijnlijk toegevoegd blind risaliet met rechte beëindiging. De vensters in de achtergevel zijn getoogd onder verblendstenen hanekammen op de begane grond en rechtgesloten onder eveneens verblendstenen strekken op de verdieping. Op de verdieping bevinden zich tevens enkele gietijzeren roosvensters. De geprofileerde gietijzeren dakgoten steunen op smeedijzeren beugels. De achtergevel heeft een uitbouw tussen de twee rechter van de vier dwarsvleugels. De vier verdiepingloze vleugels onder zadeldak zijn voorzien van trasramen, rechtgesloten vensters met hardstenen onderdorpels onder verblendstenen strekken en rechthoekige, gietijzeren ontluchtingsroostertjes onder de gietijzeren, op beugels steunende dakgoten. De symmetrische kopgevels hebben uitkragende daklijsten met hangstijlen en zijn in de buitenste vleugels bovendien voorzien van een roosvenster. Elke kopgevel is voorzien van een recht- gesloten entree met hardstenen stoepje in een spaarveld met korfboog en aan weerszijden een spaarveld met verblendstenen segmentboog. De lange gevels zijn geleed door middel van lisenen met hardstenen kop, waartussen zes- en negen-ruits vensters zijn geplaatst. Tussen de tweede en de derde vleugel, die verder uit elkaar liggen dan de andere, bevond zich oorspronkelijk de overdekte binnenplaats, die was voorzien van een kapconstructie met ijzeren boogspanten. Geheel links aan de achtergevel staat een uitbouwje met verdieping onder lessenaardak. Het is boven het trasraam van gepleisterde baksteen met schijnvoegen en heeft een vierkante hoekpinakel. De linker (oostelijke) kopgevel is een symmetrische tuitgevel met twee vensters per bouwlaag en hoeklisenen die zijn bekroond door uitgekraagde vierkante torentjes met zandstenen kantelen. De top is voorzien van geprofileerde deklijsten. In het midden van de gevel staat een risaliet die overgaat in de tuit, die is voorzien van een vierkante opgemetselde opbouw met boogfrontons. Het kazernegebouw met het opschrift 'Emma kazerne' en het jaartal 1894 in de centrale gevelpartij is op enkele kleine details na het spiegelbeeldig evenbeeld van de 'Wilhelmina'

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

(zie de omschrijving hierboven). Het uitbouwttje aan de achterzijde van de 'Emma' is slechts aan twee zijden gepleisterd en bovendien voorzien van een verdiepingloze aanbouw. De westelijke kopgevel is een tuitgevel die wordt bekroond door een opengewerkte vierkante tuit met gebogen frontons. De gevel met breed, blind middenrisaliet is voorzien van een roosvenster op de begane grond, waar bovendien een van de vensters met segmentboog een rechtgesloten entree is geworden. De centrale gevelpartij is hier nog wel voorzien van de klok.

Waardering

Het zeer karakteristieke kazernegebouw 'Emma' is van grote architectuurhistorische waarde vanwege de relatieve gaafheid, het materiaalgebruik, de stilistische zuiverheid en typologische zeldzaamheid. Het beeldbepalende gebouw is tevens van waarde voor de sociaal-economische geschiedenis en de historie van Assen als garnizoensstad. De 'Emma' vormt samen met de 'Wilhelmina' en de 'Hendrik', het bureel annex gymnastiekgebouw en de hekken met schildwachthuisjes aan Vaartzijde een bijzonder complex met een evidente samenhang tussen de diverse complexonderdelen, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het kazernegebouw maakt tevens deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

Monumentnummer*: 469333

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82865/140

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Assen	Assen	Drenthe

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Assen	By Witterstraat 126

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Assen	P			2103

Omschrijving**

Inleiding

KAZERNEGEBOUW 'HENDRIK', voorheen geadresseerd Vaart ZZ 163;165 en gelegen op het terrein van de Johan Willem Friso kazerne. Het eerste gebouw dat op dit terrein is (de voormalige 'Klapkampen' tussen de Witterstraat en de Vaart ZZ) werd aangelegd is het van 1893 daterende in neo-rennaissance stijl opgetrokken legeringsgebouw 'Wilhelmina'. In 1895 (1894 volgens de datumsteen) verrees rechts hiervan de vrijwel identiek vormgegeven 'Emma'. De kleinere 'HENDRIK' werd in dezelfde stijl en met dezelfde detaillering gebouwd in 1905 (1904 volgens de datumsteen).

Omschrijving.

De 'Hendrik' is slechts 29 traveeën breed. De risalerende verblendstenen middenpartij is identiek aan die van de kazernegebouwen de 'Wilhelmina' en de 'Emma' en heeft in de boogtrommel boven het balkon in het centrale deel van de façade eveneens een zanstenen reliëf met het wapen van Nederland en het opschrift 'Hendrik kazerne'. De gevelpartijen aan weerszijden zijn van baksteen. De buitenste tuitgevels worden geflankeerd door respectievelijk een en drie traveeën brede geveldelen. De linker (oostelijke) kopgevel is als de naar elkaar gekeerde kopgevels van de beide andere gebouwen. De rechter (westelijke) kopgevel is blind en is als alle andere kopgevels voorzien van hoektorentjes met kantelen en een brede middenliseen. De gevel is vergelijkbaar met de oostelijke kopgevel van de 'Wilhelmina'. De 'Hendrik' bezit aan de achterzijde twee dwarsvleugels met verdieping onder zadeldak. De gevels zijn voorzien van zesruits-vensters, die zijn getoogd op de begane grond en rechtgesloten onder verblendstenen strekken op de verdieping. De vensters staan in groepen van vier maal drie en een maal twee vensters per bouwlaag tussen lisenen met zandstenen kopjes. De lisenen zijn geblokt op de begane grond en vlak op de verdieping. De iets kortere westelijke vleugel heeft een kopgevel met bogen en spaarvelden als in de andere kopgevels. De langere oostelijke vleugel heeft een vlakke kopgevel. De uitkragingen van de daken boven

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de kopgevels zijn voorzien van voorschot met makelaar en houten hangstijlen. Zie voor de overige kenmerken de uitvoerige omschrijving van de 'Wilhelmina'.

Waardering

Het zeer karakteristieke kazernegebouw 'Hendrik' is van grote architectuurhistorische waarde vanwege de relatieve gaafheid, het materiaalgebruik, de stilistische zuiverheid en typologische zeldzaamheid. Het beeldbepalende gebouw is tevens van waarde voor de sociaal-economische geschiedenis en de historie van Assen als garnizoensstad. De 'Hendrik' vormt samen met de 'Wilhelmina' en de 'Emma', het bureel annex gymnastiekgebouw en de hekken met schildwachthuisjes aan Vaartzijde een bijzonder complex met een evidente samenhang tussen de diverse complexonderdelen, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het kazernegebouw maakt tevens deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 469334

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82865/137

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Assen	Assen	Drenthe

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Assen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Assen	P			2103

Omschrijving**

Inleiding

BUREEL annex GYMNASIEKGEBOUW. Het op het terrein van de Johan Willem Friso kazerne gelegen pand is gebouwd omstreeks 1910 en staat op de oorspronkelijke middenas van het kazerneterrein, tussen en achter de kazernegebouwen de 'Wilhelmina' en de 'Emma' en in het verlengde van de schildwachthuisjes, die oorspronkelijk de hoofdentree tot het kazerneterrein markeerden. Het gebouw wordt gekenmerkt door een vrij sobere vormgeving en verwijst door het gebruik van geblokte lisenen naar de overigens rijker versierde kazernegebouwen 'Wilhelmina', 'Emma' en 'Hendrik'.

Omschrijving.

De rechthoekige hoofdvolume is opgetrokken in donkere baksteen vanuit een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen onder met bouletpannen gedekte afgeknotte schilddaken. De symmetrisch ingedeelde gevels bezitten hardstenen plinten, hoeklisenen (met blokverdeling op de begane grond) geprofileerde gootlijsten en getoogde zesruitsvensters voorzien van hardstenen onderdorpels en aanzet- en sluitstenen in segmentbogen in de eerste en in strekken in de tweede bouwlaag. De acht traveeën brede voorgevel heeft een hoger opgaande middenpartij met een derde bouwlaag onder afgeknot schilddak, waarin twee rechtgesloten vensters staan. De cordonlijst is van Bentheimer zandsteen. In de linker travee staat een niet- originele deur met bovenlicht. Het venster in de rechter, per bouwlaag slechts een venster tellende zijgevel, is laag geplaatst. De bouwdelen aan de achterzijde hebben platte daken. De vensters in de vijf-assige achtergevel zijn op de begane grond getoogd en voorzien van verblendstenen segmentbogen. De verdieping is later toegevoegd, evenals de verdiepingloze delen aan weerszijden. De drie vensters per bouwlaag in de linker zijgevel zijn als die in de voorgevel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Gezien vanaf de Vaart heeft het karakteristieke pand vooral ensemblewaarde door de centrale situering in de oorspronkelijke middenas van het kazerneterrein en het feit dat de architectonische vormgeving de architectuur van de kazernegebouwen versterkt. Voorts is het gebouw een beeldbepalend onderdeel van het kazernecomplex en is het van belang voor de culturele en de sociaal-economische geschiedenis van Assen als garnizoensstad. Het maakt tevens deel uit van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Bureelgebouw

Monumentnummer*: 469335

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 januari 1994
Kadaster deel/nr 82865/134

Woonplaats* Assen
Gemeente* Assen
Provincie* Drenthe

Locatiennaam Assen
Locatieomschrijving BY Witterstraat 126

Kadastrale gemeente* Assen
Sectie* P
Kadastraal object*
Appartemen aanduiding
Grondperceel 2103

Omschrijving**

Inleiding

De HEKKEN en de bijbehorende SCHILDWACHTHUISJES zijn waarschijnlijk in 1893 met de bouw van de 'Wilhelmina' geplaatst voor het kazerneterrein van de Johan Willem Frisokazerne. De schildwachthuisjes zijn vervaardigd in de stijl van de Italiaanse renaissance en vormen de hoofdentree van het terrein dat aan Vaartzijde is omheind met ijzeren hekken, die staan tussen bakstenen hekpijlers.

Omschrijving.

De twee vierkante schildwachthuisjes zijn opgetrokken in baksteen en zijn bekleed met gebouchardeerde hardstenen platen. De zich verjongende huisjes hebben een rondboog opening met sluitsteen en gepleisterde binnenwanden, die zijn voorzien van schijnvoegen. De schildwachthuisjes worden aan alle vier zijden beëindigd door een fronton met op de 'viering' een smeedijzeren versiering, de overblijfselen van de lantaarns die oorspronkelijk de huisjes bekroonden. De over de gehele breedte van het terrein lopende hekken zijn van smeed- en gietijzer en staan tussen vierkante hekpijlers van baksteen met hardstenen basementen, speklagen en koppen met frontons (voor een deel met smeedijzeren bekroningen) van Bentheimer zandsteen. De hekspijlen zijn bekroond met speerpunten aan de kop van een goedendag (morgenster). De vierkante ijzeren staanders staan op natuurstenen blokken en dragen gietijzeren schildjes met de Nederlandse leeuw. De rechter bakstenen hekpijler wijkt enigszins af van de overige omdat de natuurstenen delen hier bestaan uit gepleisterde baksteen.

Waardering

De schildwachthuisjes en de hekken zijn vrij gave en zeldzame objecten met zowel architectuur- als cultuurhistorische waarde. Deze zeer karakteristieke kazerneonderdelen zijn bovendien van belang voor de geschiedenis van Assen als garnizoensstad en hebben grote

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ensemblewaarde, omdat ze integraal deel uitmaken van de kazerne en de daarbij gehorende bijzondere bebouwing.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Hek